

VITA MARINA

Zeebiologische documentatie
23e jaargang nr. 5 - mei 1973
Verschijnt maandelijks

INHOUD: 3 bladzijden
WEEKDIEREN ALGEMEEN pag. 39-40
ZOOGDIEREN pag. 19-20
BUIKPOTIGEN pag. 111-112
VARIA MARITIMA pag. 243-244

TRIVIA'S

Bijna elke schelpenverzamelaar kent ze wel, die horentjes die eruit zien als kleine, sterk geribde kaurischelpen.

De trivia's worden ook wel koffieboontjes genoemd, omdat de vorm en grootte hieraan doet denken. Er komen op de wereld ongeveer honderd soorten voor, maar in Europa slechts drie. In Nederland spoelen ze slechts zelden op het strand aan, maar wel komen ze vrij algemeen voor tussen de pliocene schelpen uit de Westerschelde. De trivia's gebruiken speciaal manteldieren (Tunicata) als voedsel.

De eierkapsels van de trivia's die de vorm van een bol flesje hebben, worden door deze dieren diep in het lichaam van een manteldier gelegd, waarbij alleen de bovenkant van de hals naar buiten steekt. Omdat de trivia's de Tunicata zowel als voedsel als voor de voortplanting nodig hebben, komen ze slechts op plaatsen voor, waar Tunicata aanwezig zijn.

Ir. M. M.

FOSSIELE PARELS

Geologen uit Leningrad hebben tijdens een experiment in de Gobi-woestijn (Sowjet-Mongolië) parels van zoetwaterschelpen gevonden waarvan de ouderdom tussen de 40 en 180 miljoen jaar ligt. De doorsnee van deze juweeltjes is gemiddeld $2\frac{1}{2}$ millimeter. De vondst wordt als een nieuw bewijs beschouwd voor de stelling, dat het Centraal-Aziatische gebied eens een geweldig binnenmeer was, vanwaar grote rivieren in de richting van de Stille Oceaan stroomden.

TEL DE TANDEN

Niet iedere schelpenverzamelaar zal een

collectie van monstrositeiten of afwijkingen willen aanleggen, maar meestal de voorkeur geven aan mooie gave schelpen. Toch behoeven afwijkingen niet altijd ten koste te gaan van de schoonheid en ze kunnen juist bij de zeldzamere soorten interessante exemplaren opleveren.

Dat ondervond ik toen een lang gekoesterde wens van mij in vervulling ging, n.l. de aankoop van een fraai 233 mm. lang exemplaar van *Tibia fusus* Linne, die ik altijd om zijn ranke schoonheid bewonderd had.

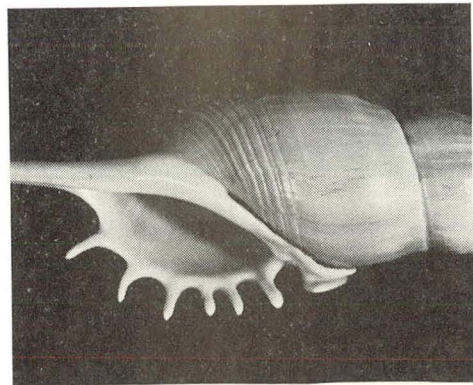
Toen ik thuisgekomen mijn kostbare aanwinst nog eens goed bekeek, viel mij plotseling iets bijzonders op.

Onbewust was ik in het bezit gekomen van een bijzonder exemplaar, n.l. met 6 tanden, terwijl volgens de literatuur het normale aantal tanden 5 is en 6 tanden zelden voorkomt.

De 4e tand van beneden bestaat nu uit 2 tanden, van normale lengte, maar iets dichter bij elkaar dan de andere tanden. Een interessante afwijking dus, maar geen storende misvorming.

Later heb ik alle exemplaren van deze schelp in het schelpenmuseum „in de Schulp” er op na gekeken maar geen schelp met 6 tanden kunnen vinden, zodat mijn schelp een uitzondering vormt

G.W.N.

GRIFFELZEEËGELS

Dikwijls treft men in schelpenverzamelingen ook wel enkele vertegenwoordigers aan van andere groepen van zeedieren, zoals stukken koraal, zanddollars en zee-sterren.

Meestal is hierbij ook een exemplaar van *Heterocentrotus mammillatus* Brandt, de griffelzeeëgel, die met zijn dikke bruine witgeringde stekels, die 10 tot 12 cm. lang kunnen worden en waarmee men op een lei kan schrijven, sterk afwijkt van de meeste andere zeeëgels met hun scherpe stekels. Het is daarom misschien wel interessant te weten hoe dit dier leeft.

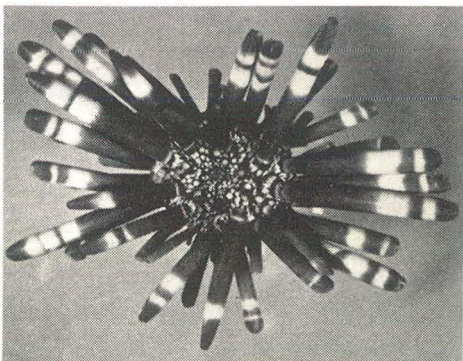
Het komt veelvuldig voor in de Indo Pacific, waar wij hem in de brandingszone moeten zoeken.

Echter niet op de rotsen, maar er in.

Hij behoort nl. tot de borende zeeëgels en veroordeelt zichzelf tot levenslange gevangenschap.

Het jonge dier boort met zijn sterke dikke stekels een holte in de rots om zich tegen de branding te beschermen.

Wanneer het dier groter wordt maakt het zijn hol steeds wijder, maar de opening waardoor vers water en voedsel naar binnen komt blijft nauw, zodat het dier goed beschermd in een eigen gebouwde cel leeft. Als we nog eens in de gelegenheid komen zelf griffelzeeëgels te gaan zoeken moeten we dus niet op maar in de bo-

dem zoeken en een stevige beitel meenemen.

G.W.N.

RECTIFICATIE

Er is een fout geslopen in de paginering van het hoofdstuk Weekdieren algemeen. In de vorige aflevering ontving U de pagina's Weekdieren algemeen 33 en 34. Dit moet echter zijn 37 en 38. Misschien wilt U zelf de paginanummers even rectificeren. Hartelijk dank voor de moeite.

En als de journalistieke duivel je op de hielen zit, dan doet hij het goed. Bij de binderij, die de perforatie aanbrengt in de pagina's, heeft men een fout gemaakt bij het afsnijden van enkele pagina's, waardoor deze enigszins smaller zijn geworden. Excuses namens de binderij. Zij zullen hun uiterste best doen dit in de toekomst te voorkomen.

ZEE EN STRAND

Van 27 april t/m 1 september 1973 zal in het Gronings Natuurhistorisch Museum, Agricolastr. 9, Groningen, de tentoonstelling „Zee en Strand” gehouden worden. Op deze tentoonstelling kan men naast foto's, tekeningen, preparaten e.d. ook aquaria met levende zeedieren en wieren bezichtigen. Tevens staan er twee mikroskopen, waardoor men zelf de allerkleinste planten en dieren uit de zee kan bekijken. Bovendien worden er regelmatig dia's geprojecteerd.

Het museum is geopend van maandag tot en met vrijdag van 8.30—17.30 uur en op zaterdagen van 14.00—17.00 uur. Op zonen feestdagen gesloten. Entree: kinderen tot 12 jaar f 0,25, volwassenen f 0,50.

EEN WRANG MOPJE

Hier volgen de kwikstanden: mosselen plus twee, kabeljouw plus drie, haring plus één.

Uit: Sportduiker.